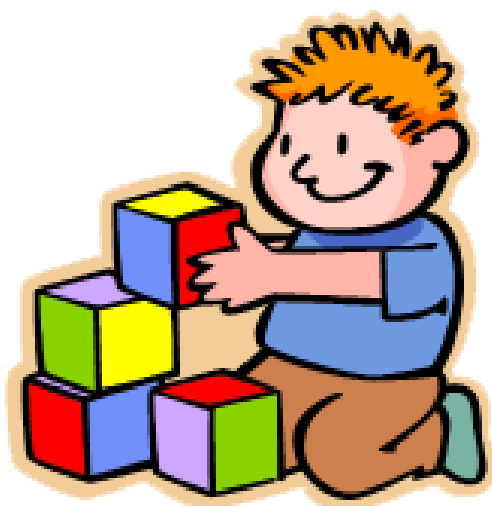

Základní škola a Mateřská škola Hrabenov

Hrabenov 175, 789 63 Ruda nad Moravou, tel. ZŠ 583 236 079, mob. 739 013 662,
e-mail: zshrabenov@seznam.cz, <http://www.zshrabenov.cz>

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Kdo si hraje, nezlobí

Vydala: Mgr. Hana Hofschneiderová, ředitelka školy

Č. j.: ZSMŠH/115/2015

Obsah

I.	Identifikační údaje	3
II.	Charakteristika školní družiny.....	4
III.	Konkrétní cíle vzdělávání	4
IV.	Délka a časový plán vzdělávání.....	5
V.	Formy vzdělávání.....	6
1.	Pravidelné.....	6
2.	Nepravidelné	7
3.	Spontánní	7
VI.	Obsah vzdělávání – Kdo si hraje, nezlobí.....	7
1.	Sportem ku zdraví.....	7
2.	Tvoříme a malujeme.....	9
3.	Zpíváme a tancujeme	11
4.	S knížkami jsme kamarádi	12
5.	Víme, jak se zachovat	14
6.	Letem světem	15
VII.	Plnění průřezových témat.....	19
VIII.	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků mimořádně nadaných a žáků sociálně znevýhodněných	19
IX.	Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončení vzdělávání	20
X.	Materiální, prostorové a technické podmínky	21
XI.	Ekonomické podmínky	22
XII.	Personální podmínky	22
XIII.	Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	23
1.	Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny	24
2.	Psychosociální podmínky.....	24
XIV.	Zveřejnění školního vzdělávacího programu	25
XV.	Seznam příloh	25

I. Identifikační údaje

Oficiální název ŠVP: Školní vzdělávací program pro školní družinu při Základní škole a Mateřské škole Hrabenov, okres Šumperk, příspěvkové organizaci

Motivační název: Kdo si hraje, nezlobí

Cílová skupina: Školní družina

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Hrabenov
Adresa školy: Hrabenov 175, 789 63 Ruda nad Moravou

Ředitelka školy: Mgr. Hana Hofschneiderová

Vychovatelka ŠD: Mgr. Veronika Juránková

Kontakty:

Telefon ZŠ: 583 236 079
Mobil ZŠ: 739 013 662
E-mail: e-mail: zshrabenov@seznam.cz
Web: www.zshrabenov.cz
IČO: 70992908
REZIDO: 600148033

Projednáno na pedagogické radě dne: 31. 8. 2015

Účinnost: od 1. 9. 2015

Zřizovatel:

Název: Obecní úřad Ruda nad Moravou
Adresa: 9. května 40, 789 63 Ruda nad Moravou
Kontakty:
Telefon: 583 301 612
Fax: 583 301 613
E-mail: obec@ruda.cz
Web: <http://www.ruda.cz/new/about.php>

ŠVP vypracovala: Mgr. Veronika Juránková

II. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Hrabenov, okres Šumperk, příspěvková organizace. Poskytuje zájmové vzdělávání pro žáky 1. – 5. ročníku ZŠ. Kapacita školní družiny je 30 žáků.

Školní družinu tvoří jedno oddělení, které ale nemá samostatnou místnost. Ke svým aktivitám využívá volnou třídu v prvním patře budovy základní školy. Místnost je vybavena sedacím nábytkem, část třídy je pokryt kobercem, kde si žáci mohou hrát či relaxovat. K odpočinku slouží i malý relaxační koutek se sedačkou. Ve třídě se nachází vhodné úložné prostory pro hračky, hry a stavebnice a nábytek pro výtvarné pomůcky a materiál. K zájmovým činnostem může školní družina využívat i ostatní prostory v budově školy, pokud v nich právě neprobíhá výuka.

Příznivé umístění budovy ZŠ a MŠ poskytuje žákům možnost častého pobytu venku v okolní přírodě, ať už na louce, v lese, nebo na školní zahradě. Pro pohybové a sportovní aktivity může školní družina využívat také multifunkční místnost (dále „tělocvična“), nacházející se v přízemí budovy základní školy, a dvě obecní hřiště.

III. Konkrétní cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který je formuluje v § 2, odstavec 2.

Cíle pro potřebu naší školní družiny jsou následující:

- prostřednictvím hry rozvíjet osobnost žáka – jeho učení, poznávání, tvořivost, fantazii, estetické vnímání, manuální zručnost, fyzickou zdatnost
- vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci
- podporovat tělesný rozvoj a zdraví žáka, jeho osobní spokojenost a pohodu
- vést děti k aktivnímu odpočinku, ke smysluplnému využívání volného času a obohacování dětí dostatkem námětů pro naplňování volného času
- vést žáky ke správnému a slušnému chování, rozvíjet vhodné návyky a dovednosti
- nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům

- rozvíjet schopnosti a dovednosti, jež usnadňují učení a získávání poznatků, které žák dokáže využít ve svém životě
- motivovat pro celoživotní učení
- rozvíjet vyjadřovací a komunikační schopnosti, rozšiřovat slovní zásobu včetně porozumění a vstřebávání cizích slov
- pochopit a uplatňovat zásady demokracie
- pochopit a uplatňovat princip rovnosti žen a mužů ve společnosti
- vytvářet vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého
- osvojit si základní hodnoty, na nichž je založena naše společnost
- vést žáky k zájmu o okolí, podílet se na společenském životě – spolupráce, zodpovědnost, ohleduplnost k jiným lidem
- vypěstovat smysl pro zodpovědnost, schopnost sebekontroly, sebehodnocení a hodnocení jiných, naučit se respektovat odlišný názor druhých
- vést žáky k toleranci a pomoci handicapovaným lidem (dětem, dospělým, seniorům)
- získat a uplatňovat znalosti o životním prostředí a jeho ochraně, rozvíjet vztahy k přírodě, k prostředí, ve kterém žijeme
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- rozvíjet estetické cítění, poznávání kulturních hodnot
- osvojit si dodržování osobní hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky ke správnému a slušnému stolování
- rozvíjet všestrannou spolupráci s rodinami dětí

Základním bodem je hra založená na prožitku účastníků, která se prolíná do všech aktivit školní družiny.

IV. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny není ročním plánem, je vytvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, tj. 5 let. Je určen pro žáky 1. až 5. ročníku základní školy. Je sestaven dle polohy a podmínek školy.

V. Formy vzdělávání

Vzdělávání ve školní družině probíhá formou pravidelných výchovných, zájmových a vzdělávacích činností, nepravidelných činností a spontánních činností.

1. Pravidelné

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového a rekreačního charakteru. Do pravidelných činností zahrnujeme:

Odpočinkové činnosti – jsou to psychicky a fyzicky nenáročné činnosti, které slouží k odstranění únavy. Podle situace mohou být chápány jako klidové činnosti (mohou mít podobu odpočinku na koberci, klidných her, četby, volného vyprávění, poslechu relaxační hudby, sledování pohádky, příběhu či naučných filmů a dokumentů pro děti na DVD apod.), ale i jako aktivní odpočinek (většinou formou pohybových aktivit, sportovních a pohybových her, vycházek do přírody, do lesa), který kompenzuje jednostrannou zátěž během školního vyučování. Do režimu dne se zařazují nejčastěji po obědě, ale podle potřeby i kdykoli během odpoledne. Dobré uplatnění nacházejí i specifické relaxační techniky.

- **Pracovně technické činnosti** – jedná se o činnosti tvořivého charakteru; zahrnují v sobě práci s rozličnými druhy materiálů (přírodní materiály, látky, plasty, kartony, korálky, papíry, odpadové a jiné netradiční materiály, aj.)
- **Tělovýchovné činnosti** – například pobyt na školní zahradě, v přírodě nebo v tělocvičně, různé sportovní aktivity, soutěže, pohybové a míčové hry, sezónní sporty, atletické disciplíny, sportovní soutěže a podobně.
- **Esteticko-výchovné činnosti** – zahrnují činnosti výtvarné (např. malování, kreslení, výtvarná tvorba, práce s tuší, koláže, výtvarné soutěže apod.), hudební (např. zpěv, tanec, hry na Orffovy hudební nástroje apod.), hudebně pohybové (např. „židličkovaná“, „chodí pešek okolo“, hry s padákem aj.), literární (např. literární tvorba, literární soutěže, recitace, dramatizace).
- **Příprava na vyučování** – zahrnuje nejen vypracovávání domácích úkolů, ale také vyprávění, čtení, dramatizace, besedy, výukové programy na PC, práce s knihou, encyklopedií, vědomostní soutěže, rébusy, doplňovačky, křížovky, osmisměrky, didaktické hry a tematické vycházky, jimiž upřesňujeme a rozšiřujeme poznatky získané ve vyučování. V denním režimu žáka má příprava na vyučování následovat

až po důkladném odpočinku a rekreaci. Prostředí k této činnosti musí splňovat hygienické normy (čistota, teplo, světlo, klid).

2. Nepravidelné

Nepravidelné činnosti nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jedná se o příležitostné akce organizované na základě přání a potřeb dětí a možností školní družiny. Nepravidelnou činností jsou například akce typu drakiáda, maškarní karneval, sportovní dny, diskotéky, výstavy, výlety, exkurze, návštěvy knihovny, přednášky, besedy, sportovní soutěže, divadelní představení, besídky, slavnosti, víkendové či jiné akce určené i rodičům a širší veřejnosti a podobně.

3. Spontánní

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové i pohybové činnosti a spontánní hry v průběhu režimu dne ve školní družině (např. volné hry žáků dle jejich zájmu, odpolední klidové činnosti, četba a prohlížení knih, encyklopedií a dětských časopisů dle zájmu žáků, neorganizované pohybové hry a činnosti na školní zahradě, individuální i kolektivní hry, hry s pravidly, hry s konstruktivními stavebnicemi apod.).

VI. Obsah vzdělávání – Kdo si hraje, nezlobí

Obsah vzdělávání Školního vzdělávacího programu pro školní družinu „Kdo si hraje, nezlobí“ se opírá o vzdělávací a výchovnou oblast „Člověk a jeho svět“ s pěti tematickými okruhy – „*Místo, kde žijeme*“, „*Lidé kolem nás*“, „*Lidé a čas*“, „*Rozmanitost přírody*“, „*Člověk a jeho zdraví*“. Okrajově se dotýkáme i dalších výchovně vzdělávacích oblastí, např. „*Informační a komunikační technologie*“, „*Člověk a společnost*“, „*Člověk a příroda*“, „*Umění a kultura*“, „*Člověk a zdraví*“ nebo „*Člověk a svět práce*“.

Obsah vzdělávání Školního vzdělávacího programu pro školní družinu s motivačním názvem „Kdo si hraje, nezlobí“ je následující:

1. Sportem ku zdraví

Konkrétní cíle:

- sportovními činnostmi a pohybovými hrami rozvíjet a prohlubovat pohybové schopnosti a dovednosti žáků, hrubou motoriku, naučit je vhodným pohybovým návykům a správnému držení těla

- upevňovat tělesnou zdatnost a zdraví, celkové uvolnění, relaxace
- naučit se účelně využívat svůj volný čas
- naučit se základním pravidlům sportovních her
- naučit se hře „fair play“ (dodržování pravidel, sportovní chování, pomoc druhému závodníkovi, uznání porážky, klidné a profesionální vystupování atd.)
- poznávat lidské tělo
- naučit se vnímat pohyb jako součást správného životního stylu
- vytváření kamarádských vztahů
- vést žáky k dodržování pravidelného pitného režimu a správné životosprávy, naučit se vhodným stravovacím návykům, zdravému životnímu stylu
- vést žáky k dodržování pokynů týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví, k dodržování bezpečnosti při sportu a pohybových hrách

Výchovné a vzdělávací strategie:

- pravidelný pobyt venku (volné proběhnutí žáků na hřišti, školní zahradě, v přírodě), vycházky do přírody, zábavné hry v lese
- pravidelné otužování
- sportovní hry a soutěže
- provozování atletických disciplín
- kolektivní hry, pohybové a míčové hry
- soutěživé hry družstev, překážkové dráhy
- relaxační techniky, jednoduchá protahovací a posilovací cvičení, dětský pilates, jóga, aerobik

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence k trávení volného času* – žáci se snaží aktivně využívat svůj volný čas, rozvíjí si své zájmy a nadání, v rámci svých možností se dokáže zapojit a uplatňovat v kolektivu, učí se plánovat, organizovat a řídit jednoduché činnosti, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací či jednostranné zátěže z vyučování
- *kompetence sociální a interpersonální* – žáci se učí mezi sebou spolupracovat a vzájemně si pomáhat, snaží se respektovat zájmy druhých, učí se pochválit a ocenit jiného, učí se prosadit i podřídít, přijmout kompromis
- *kompetence komunikativní* – žáci jsou vedeni k všestranné, účinné a otevřené komunikaci, nebojí se vyjádřit svůj názor, respektují názor druhých

- *kompetence k řešení problémů* – žák se snaží řešit situace, rozlišuje správná a chybná řešení a vyhledává řešení nová, přemýšlí nad problémem, učí se být trpělivý a vytrvalý, nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení, všímá si problémů druhých, umí nabídnout pomoc

Hodnocení:

- sebehodnocení, hodnocení druhými, vzájemné hodnocení, hodnocení vychovatelkou
- srovnávání, porovnávání, příklad, slovní ohodnocení
- zamýšlení, co je (není) správné
- vyhodnocování nejlepších, povzbuzení ostatních, uznání ostatních
- pochvala, povzbuzení, potlesk
- diplom, medaile, drobná odměna

2. Tvoříme a malujeme

Konkrétní cíle:

- výtvarnými činnostmi rozvíjet a prohlubovat estetické vnímání žáků
- rozvíjet jemnou motoriku a zručnost
- prohlubovat pozorovací schopnosti
- rozvíjet pracovní dovednosti a návyky, dodržování bezpečnosti práce
- seznámit žáky s různými výtvarnými technikami
- seznámit žáky s různými druhy materiálů
- seznámit žáky s neobvyklými materiály a pomůckami
- podílení se žáků na výzdobě třídy, školy

Výchovné a vzdělávací strategie:

- výtvarné aktivity tematicky volené dle aktuálních ročních období, svátků či významných dní, které se k daným obdobím vztahují
- výtvarné aktivity na volné téma, dle výběru žáků
- koláže, malba, kresba, práce s tuší, ubrousková technika, enkaustika
- výtvarné soutěže
- rukodělné činnosti – práce s rozličnými materiály (např. batikování, práce s filcem, korálky, odpadovým materiálem, plasty aj.), tvoření z přírodních materiálů

- rukodělné a tvořivé činnosti tematicky volené dle aktuálních ročních období, svátků či významných dní, které se k daným obdobím vztahují
- výroba podzimních dekorací – podzimní výzdoba družiny
- výroba vánočních/velikonočních dekorací, výzdoby a ozdob
- výroba drobných dárků, přáníček (rodičům, kamarádům, ke Dni matek a otců, na zápis dětí do prvních tříd)
- skupinová / týmová práce
- samostatná práce

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence pracovní* – žák se učí vytrvat v práci, být pečlivý, iniciativní a podnikavý, učí se bezpečně používat a poznávat různé materiály, pracovní pomůcky, nástroje a vybavení, dle svých schopností a možností žák zvládá postupy a techniky při výrobě konkrétních výrobků, zapojuje fantazii při tvoření, dokáže manipulovat stále lépe se základními pomůckami, ohleduplně a šetrně zachází s pomůckami, tvoří dle fantazie i dle plánu, získává schopnost pracovat podle návodu a pokynů, umí zvládat základní pracovní dovednosti a komunikační schopnosti při kolektivní práci, snaží se dodržovat určená pravidla, umí započatou práci dokončit a vyhodnotit úspěšnost své práce, umí udržovat pořádek ve svých věcech a na svém pracovním místě, po ukončení uklízí své věci na místo
- *kompetence k trávení volného času* - žáci umí účelně trávit svůj volný čas, rozvíjí si své zájmy a nadání, v rámci svých možností se dokážou zapojit a uplatňovat v kolektivu
- *kompetence k řešení problémů* – žák si všímá dění a problémů okolo, snaží se situace řešit, rozlišuje správná a chybná řešení a vyhledává řešení nová, přemýšlí nad problémem, umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností v praktickém životě, umí vyhledat informace k řešení problémů, všímá si problémů druhých, umí nabídnout pomoc, v rámci svých možností si dokáže poradit nebo požádat o pomoc
- *kompetence komunikativní* – žáci jsou vedeni k všestranné, účinné a otevřené komunikaci, nebojí se vyjádřit svůj názor, respektují názor druhých
- *kompetence sociální a interpersonální* – žák pomáhá pomalejším spolužákům při práci, při týmové práci se učí spolupracovat, respektovat zájmy a názory druhých, v rámci svých možností si dokáže poradit nebo požádat o pomoc, dokáže pomoc přijímat, nabízet i poskytovat

Hodnocení:

- sebehodnocení, hodnocení druhými, vzájemné hodnocení, hodnocení vychovatelkou
- srovnávání, porovnávání, slovní ohodnocení
- vyhodnocování nejlepších, povzbuzení ostatních, uznání ostatních
- pochvala, ohodnocení, povzbuzení
- výstavky výrobků a výtvorů žáků

3. Zpíváme a tancujeme

Konkrétní cíle:

- rozvíjet u žáků vztah k hudbě, učit je vnímat a akceptovat různé hudební žánry
- rozvíjet u žáků cit pro rytmus, učit jednoduchý rytmický doprovod k písním
- učit se nové písně lidové, trampské i populární
- seznamovat žáky s různými hudebními žánry
- naučit se znát různé hudební nástroje
- učit se jednoduchým tanečkům a pohybovým ztvárněním k písním

Výchovné a vzdělávací strategie:

- poslech písní na CD – CD s písněmi z pohádek, s populární hudbou, klasickou hudbou, relaxační hudbou, vánočními písněmi a koledami, lidovými písněmi
- zpěv známých lidových a dětských písní, trampských písní a písní z pohádek a dětských filmů
- nácvik nových písní
- nácvik jednoduchých tanečků
- rytmické doprovody
- hry na Orffovy rytmické hudební nástroje, melodické hudební nástroje
- hudebně pohybové hry

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence k učení* – žáci se učí nové texty, procvičují si paměť, získávají nové vědomosti a dovednosti a v rámci svých možností je uplatňují v praktickém životě
- *kompetence sociální a interpersonální* – žáci se učí mezi sebou spolupracovat a vzájemně si pomáhat, snaží se respektovat zájmy druhých, nebojí se vyjádřit svůj názor, respektují názor druhých

- *kompetence k trávení volného času* – žáci rozvíjí své zájmy a záliby, učí se aktivně využívat svůj volný čas, rozvíjí své nadání, učí se plánovat, organizovat a řídit jednoduché činnosti, v rámci svých možností se dokáže zapojit a uplatňovat v kolektivu

Hodnocení:

- sebehodnocení, objektivní pohled, hodnocení druhých, vzájemné hodnocení, hodnocení vychovatelkou
- srovnávání, porovnávání, slovní ohodnocení
- důraz na citovou stránku, emoce
- pochvala, ohodnocení, povzbuzení, potlesk

4. S knížkami jsme kamarádi

Konkrétní cíle:

- motivace ke čtení v mladším školním věku
- rozvoj čtenářství cestou poslechu vybrané dětské literatury
- seznamování žáků s dětskou literaturou, s autory a ilustrátory dětských knih
- zklidnění atmosféry ve smíšeném kolektivu
- uvolnění a celková relaxace po vyučování, odpočinek
- pobavení, poučení z příběhů
- prožitek společného poslechu – zážitková pedagogika
- rozvoj pozornosti, paměti, fantazie a vnímavosti žáků
- rozvoj slovní zásoby pasivní i aktivní, zlepšování obratnosti vyjadřování
- rozvoj řečových schopností, artikulace
- prohlubování všeobecných znalostí, vědomostí, poznatků v souvislosti s texty (četbou knih, prohlížením dětských časopisů, encyklopedií, naučných knih)

Výchovné a vzdělávací strategie:

- četba na pokračování (dětské knihy, bajky, pověsti, pohádky, knihy dle přání žáků) – shrnutí obsahu z minulé části, zhodnocení vývoje příběhu, rozhovor s dětmi, reakce dětí na postavy a děj příběhu, dotazy, otevřené otázky k přečtené kapitole, dohledání informací
- výtvarné ztvárnění vybraného příběhu

- prohlížení a čtení dětských časopisů, knih, encyklopedií
- vyhledávání a čtení nejrůznějších zajímavostí (např. ze světa zvířat, přírody, zeměpisné, vlastivědné zajímavosti aj.)
- společná četba, hlasitá četba, individuální četba žáků
- samostatné listování knihami, časopisy, encyklopediemi
- návštěvy místní knihovny

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence komunikativní* – žáci mají možnost naslouchat přednesu vychovatelky a okamžitě na něj reagovat, své reakce se učí korigovat v souladu se zdvořilým chováním, učí se formulovat otázky, zkouší převyprávět příběh vlastními slovy, nachází analogie, rozvíjí si aktivní i pasivní slovní zásobu, naučí se samy si slova, která neznají, vyhledat, příběh a osobnosti hrdinů příběhu mohou formovat i osobnost posluchačů, přímý kontakt s tím, kdo žákům příběh zprostředkovává, je nezastupitelný, žáci jsou vedeni k tomu, aby komunikace byla vzájemná a oboustranná, jsou vedeni k naslouchání názorů druhých, k utváření si vlastních názorů a postojů, dle svých schopností dovedou interpretovat svůj vlastní názor, vyjádřit své myšlenky, umí vlastními slovy reprodukovat přečtený text
- *kompetence k učení* – žáci si poslechem a vyptáváním rozšiřují slovní zásobu, procvičují paměť, pozornost, rozvíjí si fantazii, obohacují si slovní zásobu, kladou si otázky a hledají na ně odpovědi, získané vědomosti dávají do souvislosti a uplatňují je v praktických situacích a při dalším učení

Hodnocení:

- sebehodnocení, objektivní pohled, hodnocení druhých, vzájemné hodnocení, nenásilné vedení a hodnocení vychovatelkou
- příklad, srovnávání, porovnávání, slovní ohodnocení
- zamýšlení, co je (není) správné
- důraz na citovou stránku, emoce
- pochvala, ohodnocení, povzbuzení

5. Víme, jak se zachovat

Konkrétní cíle:

- seznámit žáky s integrovaným záchranným systémem, s čísly tísňového volání (150, 155, 156, 158, 112)
- seznámit s chováním v nebezpečných situacích – manipulace s přístroji, kontakt se zvířaty, pravidla silničního provozu
- získat základní poučení o poskytování první pomoci – hlavní zásady poskytování první pomoci, ošetření drobných poranění, obvazová technika, předcházení úrazům, omrzliny, úpal, úžeh ...
- získat základní poučení o zdraví, nemocech a jejich prevenci
- vést žáky k dodržování bezpečnosti při sportech a pohybových hrách, k dodržování pokynů týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky k dodržování pravidelného pitného režimu a správné životosprávy, naučit se vhodným stravovacím návykům

Výchovné a vzdělávací strategie:

- besedy, debaťní kroužky (např. na téma hlavní zásady poskytování první pomoci, ošetření drobných poranění, předcházení úrazům, úpal, úžeh, osobní hygiena a čistota, zdravotní prevence, péče o zdraví, rozpoznávání příznaků nemocí, nebezpečí při pohybových aktivitách ...)
- tematické zábavné hry a soutěže, vědomostní soutěže
- týmová práce, soutěžení, plnění úkolů
- pozorování názorných pomůcek, sledování konkrétních situací, hraní určených rolí, řešení modelových situací, diskuze

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence k učení* – žák s chutí získává nové poznatky a vědomosti, rád vyhledává informace, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislosti a uplatňuje je v praktických situacích a při dalším učení
- *kompetence činnosti a občanské* – žák je veden k vnímavosti a ohleduplnosti ke svému okolí, k zodpovědnému chování a jednání, dbá na zdraví a bezpečí vlastní i druhých, chová se zodpovědně k sobě i druhým, respektuje druhé, uvědomuje si, že každý nese za své chování a činy zodpovědnost, uvědomuje si práva, ale

i povinnosti svá i druhých, dokáže odhadnout rizika svých nápadů, dodržuje stanovená pravidla ve skupině, společnosti, dokáže dle svých možností vyhodnotit situaci, dokáže v případě tísň pomoci (přiměřeně okolnostem a jeho možnostem), v rámci svých možností dokáže poskytnout pomoc člověku, dokáže přivolat pomoc

- *kompetence k řešení problémů* – žák si všímá dění a problémů okolo, snaží se situace řešit, rozlišuje správná a chybná řešení a vyhledává řešení nová, přemýšlí nad problémem, umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností v praktickém životě, umí vyhledat informace k řešení problémů, všímá si problémů druhých, umí nabídnout pomoc, v rámci svých možností si dokáže poradit nebo požádat o pomoc

Hodnocení:

- sebehodnocení, objektivní pohled, hodnocení druhých, vzájemné hodnocení, nenásilné vedení a hodnocení vychovatelkou
- příklad, srovnávání, porovnávání, slovní ohodnocení
- zamýšlení, co je (není) správné
- pochvala, ohodnocení, povzbuzení

6. Letem světem

Konkrétní cíle:

- zábavnou formou rozvíjet a upevňovat vědomosti a poznatky získané ve škole
- rozvíjení řečových schopností, artikulace
- procvičování paměti
- poznávat okolí svého bydliště, významné objekty, památky, události v obci, získávání vztahu ke své obci
- seznamování s místními lidovými tradicemi a zvyky
- seznamování s českými lidovými zvyky, tradicemi a obyčejí
- seznamování s jinými kulturami a národy, s tradicemi a zvyky jiných zemí, s odlišnostmi způsobů života (výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, poznávání jiných kultur, národů, porovnávání rozdílů, výchova k toleranci)
- vytváření povědomí o světadílech
- seznamovat žáky s českou i světovou minulostí, s kulturním bohatstvím regionu i celé země

- naučit žáky orientovat se v terénu, v prostoru a čase (znalost hodin a vztahů mezi časovými jednotkami, znalost dnů v týdnu, měsíce, roční období, typické znaky jednotlivých ročních období)
- budování správného režimu dne a jeho dodržování, vytváření pravidelných návyků
- vést žáky k dodržování bezpečného chování v terénu, v lese, na silnici, na cestě do školy a zpět, na vycházkách, v přírodě
- osvojování a udržování základů vhodného společenského chování a vystupování
- předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování
- naučit žáky vnímat krásy přírody a pečovat o ni
- pozorování rozmanitostí a proměnlivosti živé a neživé přírody
- poznávání rostlin a živočichů naší přírody
- seznámení s nebezpečím v přírodě (jedovaté rostliny, nebezpeční živočichové)
- rozvíjení citlivého přístupu k přírodě, kladného vztahu k okolní krajině
- uvědomování si propojenosti vztahů mezi člověkem a přírodou
- rozlišování pozitivních způsobů ovlivňování přírody člověkem od způsobů negativních
- ochrana životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie:

- nacvičování jazykolamů, říkadel
- logické hry, hádanky, kvízy, křížovky, rébusy, osmisměrky, didaktické hry, vědomostní soutěže
- týmová práce, kolektivní práce, samostatná práce
- beseda o našem regionu a jeho okolí, vyhledávání regionálních zajímavostí v knihách, na internetu
- praktické poznávání místních a regionálních skutečností – vycházky, výlety do okolí, návštěva významných míst a objektů v regionu
- besedy či naučné dokumenty o naší vlasti i cizích zemích, jejich památkách či významných událostech a osobnostech, vyhledávání zajímavostí v naučných knihách, encyklopediích, na internetu
- besedy zaměřené na lidové tradice, zvyky a obyčeje u nás i ve světě (např. besedy na téma Halloween – původ svátku, znaky, srovnání s našimi „dušičkami“, vánoční tradice a zvyky, masopust, Velikonoce – velikonoční tradice a zvyky, vítání jara, vynášení Morany aj.)

- práce s internetem, naučnými knihami, encyklopediemi, atlasem, mapou
- PC hry a výukové programy – s přírodovědnou, vlastivědnou či jinak naučnou tematikou
- besedy, vědomostní soutěže, didaktické hry aj. týkající se oblasti dopravní výchovy (např. pravidla silničního provozu, bezpečné přecházení vozovky, dopravní značky, povinné vybavení jízdních kol apod.)
- společná tvorba pravidel soužití ve skupině, chování ve společnosti
- vycházky a pobyty v přírodě – pozorování proměn přírody v závislosti na změně ročního období
- péče o pokojivé či venkovní rostliny
- sběr léčivých bylin
- tvorba herbáře
- třídění odpadků, sběr papíru

Rozvíjené klíčové kompetence:

- *kompetence k učení* – žák získává všeobecný přehled, prohlubuje si a zdokonaluje nabyté vědomosti a znalosti získané ve škole, seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi a snaží se pochopit jejich význam, s chutí získává nové poznatky a vědomosti, rozvíjí se u něho touha po poznání, rád vyhledává informace, články, umí získávat informace z různých pramenů a zdrojů, umí třídit a pracovat s informacemi, sleduje časopisy, sděluje vlastní zážitky, vytváří vlastní plánky, kreslí vlastní obrázky, doplňuje informace s ostatními, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislosti a uplatňuje je v praktických situacích a při dalším učení
- *kompetence činnosti a občanské* – žák je veden k vnímavosti a ohleduplnosti ke svému okolí, k zodpovědnému chování a jednání, dbá na zdraví a bezpečí vlastní i druhých, respektuje přesvědčení druhých, uvědomuje si, že každý nese za své chování a činy zodpovědnost, uvědomuje si práva, ale i povinnosti svá i druhých, je veden k uznávání základních norem chování, chápe tato pravidla chování, dodržuje stanovená pravidla ve skupině, společnosti, uvědomuje si ekologické souvislosti, dbá na kvalitní životní prostředí
- *kompetence k řešení problémů* – žák si všímá dění a problémů okolo, snaží se situace řešit, při jejich řešení užívá logické, matematické a empirické postupy, rozlišuje správná a chybná řešení a vyhledává řešení nová, přemýšlí nad problémem, učí se být trpělivý a vytrvalý, nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení, chápe,

že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli, umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností v praktickém životě, umí vyhledat informace k řešení problémů, při řešení problémů je iniciativní a podnikavý, všímá si problémů druhých, umí požádat, přijímat i nabídnout pomoc, učí se obhájit a vysvětlit svá řešení, zdůvodnit svá rozhodnutí, ověřuje pokusy, vyhledává souvislosti

- *kompetence sociální a interpersonální* – žáci se učí mezi sebou spolupracovat a vzájemně si pomáhat, přijímají pokyny a pravidla, řídí se jimi, snaží se o dobré mezilidské vztahy, učí se respektovat zájmy druhých, nebojí se vyjádřit svůj názor, respektují názor druhých, učí se pochválit a ocenit jiného, učí se prosadit i podřít, přijmout kompromis, zajímají se o svět kolem nás, učí se toleranci k druhým lidem, jiným národům, kulturám, učí se rozpoznat vhodné (nevhodné) chování
- *kompetence k trávení volného času* – žáci rozvíjí své zájmy a záliby, učí se aktivně využívat svůj volný čas, rozvíjí své nadání, učí se plánovat, organizovat a řídit jednoduché činnosti, v rámci svých možností se dokáže zapojit a uplatňovat v kolektivu, snaží se účelně a smysluplně využívat svůj volný čas
- *kompetence komunikativní* – žáci jsou vedeni k všestranné, účinné a otevřené komunikaci, spolupracuje se skupinou, přijímá určené role, nebojí se vyjádřit svůj názor, respektují názor druhých, rozšiřují si slovní zásobu, učí se formulovat otázky a vyjadřovat své myšlenky souvislými větami, dovedou vést dialog, účinně se zapojují do diskuze, umí věcně, vhodně a přiměřeně argumentovat a obhájit své názory, umí pracovat s informacemi, ovládá komunikaci pomocí počítače, internetu (dodržuje zásady bezpečného používání)
- *kompetence pracovní* – žák se učí vytrvat v práci, být pečlivý, iniciativní a podnikavý, umí pracovat nejen podle návodu ale i dle své fantazie, umí pracovat a vyhledávat informace v knihách, encyklopediích, časopisech i na internetu, umí s informacemi pracovat a třídit je, umí využívat své znalosti a zkušenosti v praktickém životě, umí započatou práci dokončit a vyhodnotit úspěšnost své práce, snaží se dodržovat určená pravidla, v rámci svých možností se zapojuje a uplatňuje v kolektivu

Hodnocení:

- sebehodnocení, objektivní pohled, hodnocení druhých, vzájemné hodnocení, nenásilné vedení a hodnocení vychovatelkou
- příklad, srovnávání, porovnávání, slovní ohodnocení
- zamýšlení, co je (není) správné

- vyhodnocování nejlepších, povzbuzení ostatních, uznání ostatních
- pochvala, ohodnocení, povzbuzení, potlesk
- diplom, medaile, drobná odměna

VII. Plnění průřezových témat

Plnění průřezových témat prolíná školní vyučování všech ročníků základní školy a školní družina svým vzdělávacím programem na tyto školní aktivity navazuje. Průřezová témata jsou ve školní družině postupně zařazována v průběhu celého školního roku a jsou realizována formou integrace tematických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu školní družiny. Příklady konkrétních činností, kterými jsou průřezová témata ve školní družině naplňována, jsou uvedeny v příloze č. 1.

VIII. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků mimořádně nadaných a žáků sociálně znevýhodněných

Ve školní družině můžeme vzdělávat i žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Těmto žákům bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Jednotlivé činnosti ve školní družině (jejich formy, metody a obsah) budou žákům se speciálními vzdělávacími potřebami adekvátně přizpůsobeny. Ve velké míře bude k těmto žákům využíván individuální přístup. Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude spolupracováno s rodiči/zákonnými zástupci žáka a učiteli.

Také žáci mimořádně nadaní mohou svůj talent rozvíjet při pobytu ve školní družině. Při práci s mimořádně nadanými žáky využíváme vhodné metody a formy práce – zejména individuální přístup. Pro rozvoj a podporu mimořádně nadaných a talentovaných jedinců nabízí školní družina další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů. U žáků s mimořádným nadáním respektujeme jejich individuální pracovní postupy a kreativitu. Žáky ve zvýšené míře motivujeme k rozšiřování a prohlubování znalostí v oblastech nadání.

U žáků s cizí státní příslušností uplatňujeme individuální přístup s ohledem na jejich jazykové dovednosti. V případě potřeby se zaměřujeme také na rozšíření slovní zásoby

a rozvoj komunikačních dovedností. Plněním obsahu průřezových témat se budeme snažit o upevnování a získávání vlastní identity, uvědomování si kulturních a historických tradic jejich národnosti.

Velkou péči věnujeme také žákům ze sociálně a ekonomicky slabého prostředí. Ve zvýšené míře sledujeme projevy rizikového chování. Ve zvlášť odůvodněných případech navrhujeme ředitelství školy prominutí placení školného nebo jiných finančních výdajů.

IX. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončení vzdělávání

Přijímání účastníků zájmové činnosti je obecně platnými předpisy ohraničeno jen věkem či návazností na školní docházku.

- školní družina je určena pro žáky 1. stupně základní školy (1. – 5. ročník)
- do školní družiny jsou žáci přijímáni na základě přihlášek (zápisních lístků), v nichž musí být uvedeny všechny základní údaje (jméno a příjmení žáka, datum narození, místo bydliště, jméno a příjmení zákonných zástupců/rodičů žáka, telefonní čísla, zdravotní omezení ...) a stanoven čas a způsob odchodu žáků ze školní družiny
- o přijetí či nepřijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitelka školy (dle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání)
- přihlašování, odhlašování žáků a vybírání poplatků, vyřizování námětů a stížností zajišťuje vychovatelka školní družiny
- přijetím žáka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti žáka školní družiny
- podmínka pro přijetí: řádně vyplněná přihláška do školní družiny (zápisní lístek), kde rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do školní družiny písemně sdělí rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka ze školní družiny; tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku
- omluvu nepřítomnosti žáka v družině, mimořádné uvolňování žáka mimo dobu uvedenou na přihlášce, nebo pokud má žák odejít ze školní družiny jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče tuto skutečnost vychovateli družiny písemnou formou; předem známou nepřítomnost žáka v družině zákonný zástupce oznámí písemně
- do školní družiny je žák přihlašován vždy jen na jeden školní rok

- do školní družiny může být žák přijat během celého školního roku, pokud není naplněna kapacita školní družiny
- evidence účastníků zájmového vzdělávání je vedena v Přehledu výchovně vzdělávací práce a v Docházkovém sešitu
- žáci dlouhodobě porušující Školní řád či Vnitřní a organizační řád školní družiny, mohou být po konzultaci s rodiči a vedením školy ze zájmového vzdělávání vyloučeni
- při plánování činností ŠD jen brán ohled na zájmové kroužky, které na škole probíhají a jejichž činnost se prolíná s činností školní družiny
- doklad o ukončení školního roku se ve školní družině nevydává
- ukončení docházky žáka do školní družiny v průběhu školního roku se může uskutečnit na základě podání písemné žádosti zákonného zástupce žáka
- vychovatelka zodpovídá za žáky po celou dobu jejich pobytu ve školní družině; dbá o jejich bezpečnost a zdraví

X. Materiální, prostorové a technické podmínky

- školní družina má jedno oddělení nacházející se v prvním patře budovy základní školy
- činnosti školní družiny probíhají ve volné třídě školy, protože nemá samostatnou místnost
- místnost je vybavena sedacím nábytkem
- část třídy je pokryt kobercem, jenž slouží k relaxaci či některým hrám; k odpočinku slouží i malý relaxační koutek
- ve třídě se nachází vhodné úložné prostory pro hračky, hry a stavebnice a nábytek určený pro výtvarné pomůcky a materiál
- k dispozici je školní knihovna s pestrou škálou knih, které mohou žáci dle svého zájmu využívat
- školní družina má možnost využívat technické a elektronické vybavení, audiovizuální techniku, dataprojektor, počítače s možností připojení na internet
- k zájmovým činnostem může školní družina využívat i ostatní prostory v budově školy, pokud v nich právě neprobíhá výuka
- k venkovnímu pobytu má školní družina k dispozici vcelku prostornou zahradu s mnoha herními prvky (skluzavka, kolotoč, houpačky, pískoviště), zahradním

domkem a kůlnou s venkovními hračkami a zahradnickým náčiním; celý areál je oplocen

- k pohybovým a sportovním aktivitám slouží dětem tělocvična a dvě obecní hřiště
- k relaxaci, vycházkám a odpočinku v přírodě hojně využíváme nedaleký les

XI. Ekonomické podmínky

- zájmové vzdělávání je poskytováno zpravidla za úplatu; výši úplaty stanovuje ředitelka školy podle § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- úplata je splatná předem, platí se zpravidla ve dvou splátkách – za období září až prosinec a leden až červen; výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok
- úplata je vybírána hotovostně jednou za půl roku vychovatelkou školní družiny, možnost je i bezhotovostní platby
- splatnost úplaty je stanovena ředitelkou školy po dohodě s rodiči/zákonnými zástupci žáků na 15. den v měsíci a může být rozdělena na více splátek
- úplata může být z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti žáka na žádost zákonného zástupce snížena, o snížení úplaty rozhoduje ředitelka školy
- dle § 11, odst. 3, vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání může být úplata snížena nebo prominuta:
 - a) dítěti, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příplatek, který pobírá jeho rodič či zákonný zástupce
 - b) dítěti, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácenapokud skutečnosti a vyplácení příspěvku prokáže ředitelce školy

XII. Personální podmínky

Zájmové vzdělávání žáků ve školní družině vede vychovatelka s odborným pedagogickým vzděláním. Vychovatelka se i dále vzdělává a doplňuje si poznatky ve svém oboru, a to buď formou samostudia, nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

- vychovatelka pracuje v souladu s pedagogickými a metodickými zásadami, výchovně vzdělávacími činnostmi a v souladu se společenskými pravidly
- je iniciátorem a průvodcem žáka při volnočasových činnostech, které přímo či nepřímo řídí, navozuje, motivuje, umožňuje a hodnotí
- respektuje individuální zvláštnosti žáků; k žákům se chová přátelsky a empaticky
- vytváří přátelské prostředí, kde jsou žáci spokojeni a kam chodí rádi; snaží se, aby každému žákovi bylo v družině dobře a cítil se bezpečně
- včleňuje všechny žáky do kolektivu, nedopustí vyčleňování jednotlivce kolektivem
- vyvolává v žácích aktivní zájem o okolí, o sociální kontakty a komunikaci
- vzbuzuje zájem žáků o činnosti, podněcuje a rozvíjí přirozenou všímavost a zvědavost žáků, jejich chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládnou; tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňuje a chválí
- rozvíjí pozitivní stránky žáků, podporuje jejich všeobecný rozvoj, posiluje jejich zdravé sebevědomí
- rozvíjí a upevňuje u žáků vztah k přírodě
- vede žáky ke spolupráci a vzájemné toleranci, předchází projevům šikany a problémového chování
- upozorňuje žáky na možná nebezpečí, chrání jejich zdraví
- rozvíjí osobnost každého žáka, rozvíjí talentované žáky, zvýšenou péčí věnuje také žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům ze slabého sociokulturního prostředí
- vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností pro zájmové aktivity, pomáhá žákům při řešení problémů, snaží se prohlubovat jejich vědomosti a zdokonalovat různé dovednosti, rozvíjí jejich zájmy a systematicky doplňuje školní výuku
- spolupracuje s učiteli a rodiči/zákonnými zástupci žáků
- dbá na hygienu a kulturu stolování
- zná bezpečnostní předpisy pro práci s žáky

XIII. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina vytváří zázemí a bezpečné prostředí pro rozvoj žáků tak, aby se zde všichni cítili dobře a spokojeně. Školní družina zajišťuje bezpečnost nejen fyzickou,

ale i sociální a emocionální. Bezpečnost a ochrana dětí musí být zajištěna po celou dobu jejich pobytu ve školní družině.

Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále „BOZP“) se řídí Školním řádem. Na začátku i v průběhu školního roku jsou žáci seznamováni s pravidly bezpečného chování, jsou poučeni o správném a bezpečném chování při veškerých činnostech ve školní družině.

Podrobnější podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků jsou uvedeny ve Vnitřním a organizačním řádu školní družiny, který je vyvěšen na nástěnce ve školní družině.

1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny

- vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, dbá na používání věkově přiměřených pomůcek, bezpečných pomůcek a hraček
- vychovatelka dbá na dodržování režimu dne (střídání relaxace, odpočinku, aktivního pohybu, řízených činností, klidové činnosti po obědě...)
- vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad dodržováním stravovacích návyků a pitným režimem žáků (pití ve školní jídelně, šťáva, čaj ve školní družině)
- vychovatelka pravidelně kontroluje využívané prostory, dbá na správnou teplotu místností, větrání
- vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením žáků na začátku školního roku a opakováním během školního roku; svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, žáky má neustále v zorném poli, chrání žáky před úrazy
- žáci jsou na začátku školního roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno
- školní družině je dostupná lékárnička první pomoci, která je pravidelně kontrolována a v případě potřeby doplňována – ta se nachází v prvním patře budovy základní školy ve sborovně

2. Psychosociální podmínky

- vychovatelka se snaží vytvářet klidné prostředí a příznivé sociální klima – vede k otevřenosti a partnerství v komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii, spolupráci a pomoci druhému, vytváří přátelské vztahy mezi žáky; snaží se vytvářet takové prostředí, aby se žáci cítili spokojeně, bezpečně a jistě

- vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků; snaží se, aby každý žák mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti, být tak v některých z nabízených činností úspěšný
- vychovatelka respektuje věkové a individuální zvláštnosti žáků; respektuje potřeby jedince a jeho osobní problémy
- vychovatelka dbá na věkovou přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu žáků, hodnotí je v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, s dostatečnou zpětnou vazbou; zohledňuje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a oceňuje je i za malé dílčí pokroky v činnostech; podporuje důvěru žáka v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení
- vychovatelka se snaží svým pedagogickým působením chránit žáky před rizikovým chováním, šikanou a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- vychovatelka vytváří podmínky pro spoluúčast žáků na životě školy a školní družiny
- vychovatelka informuje žáky a jejich rodiče/zákonné zástupce o Vnitřním a organizačním řádu školní družiny a o činnostech ve školní družině

XIV. Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program školní družiny „Kdo si hraje, nezlobí“ je vytvořen v souladu se Školním vzdělávacím programem Základní školy a Mateřské školy Hrabenov, okres Šumperk, příspěvková organizace s motivačním názvem „Škola pro děti“. Školní vzdělávací program pro školní družinu je k nahlédnutí v prostorách ředitelství školy, dále je k dispozici v oddělení školní družiny. Se školním vzdělávacím programem školní družiny jsou rodiče seznamováni každý rok při zápisu žáka do školní družiny.

XV. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Příklady konkrétních činností, kterými jsou průřezová témata ve školní družině realizována

Příloha č. 1 – Příklady konkrétních činností, kterými jsou průřezová témata ve školní družině realizována

Osobnostní a sociální výchova (OSV)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
<p>1. Osobnostní rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj schopností poznávání - Sebepoznání a sebepojetí - Seberegulace a sebeorganizace - Psychohygienu - Kreativita 	<ul style="list-style-type: none"> - četba, prohlížení dětských knih, časopisů, encyklopedií, besedy - žák v interakci se skupinou, týmová spolupráce, týmové hry a soutěže, hodnocení činnosti (jak se ti to líbilo/nelíbilo, co si poznal nového, co se ti nelíbilo...; sebehodnocení, hodnocení druhých, vzájemné hodnocení, hodnocení vychovatelky) - dodržování pravidel chování, pravidel třídy, družiny, pravidel bezpečnosti, pravidel stolování, pravidel komunikace s dospělým, s kamarádem - veškeré odpočinkové činnosti (četba, poslech hudby, relaxace ...) - jakékoli výtvarné, rukodělné, pracovní, hudební, hudebně-pohybové a sportovní činnosti, týmové hry, soutěže
<p>2. Sociální rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poznávání lidí - Mezilidské vztahy - Komunikace - Kooperace a kompetice 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovací a rozehrávací hry - kolektivní hry - hry menších skupin - soupeřivé hry - týmové hry družstev - hry s pravidly - soutěže (sportovní, vědomostní, zručnosti a jiné) - míčové a pohybové hry - společné hry s MŠ
<p>3. Morální rozvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - Hodnoty, postoje, praktická etika 	<ul style="list-style-type: none"> - jakékoli skupinové hry, soutěže - sestavování žebříčku hodnot, srovnávání s ostatními - besedy s žáky na téma: „Jak se chovat k dospělým, jak se zdraví mezi sebou dospělí“, „Jak se chovat v jídelně, v restauraci, při stolování“, Jak se chovat v divadle, v kině“, apod. + názorná ukázka stolování (kultura stolování, rozmístění příbory a talíře, ubrousky, kořenky...) - společenská hra „Nešťourej se v nose! aneb Etiketa pro děti“

Výchova demokratického občana (VDO)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
1. Občanská společnost a škola	<ul style="list-style-type: none"> - společné utváření pravidel slušného a bezpečného chování v ŠD – řád, pravidla třídy - beseda s žáky na téma „Bezpečná cesta do školy a zpět“ – orientace v okolí, dodržování pravidel silničního provozu, dopravní značky a předpisy, dopravní situace, jízda na kole
2. Občan, občanská společnost a stát	<ul style="list-style-type: none"> - beseda s žáky na téma „Poskytování první pomoci“ – hlavní zásady, čísla tísňového volání, ošetření drobných poranění, obvazová technika (názorné ukázky), předcházení úrazům, povinné vybavení autolékárničky, povinné vybavení jízdních kol + pozorování názorných pomůcek, sledování konkrétních situací, hraní určených rolí, řešení modelových situací + tematické zábavné hry a soutěže, plnění úkolů, vědomostní soutěže (např. soutěž „Přeprava zraněného“, „Soutěžíme s lékárníčkou“, simulace volání na linku 155 apod.) - zábavně vzdělávací portál o dopravě a silniční bezpečnosti dětí se spoustou her – http://www.skodahrou.cz - výukové pexeso – dopravní značky - výukový program na PC – dopravní výchova - rukodělné činnosti – výroba dopravních značek (z PET vršků, špejlí a vytisknutých obrázků a popisek dopravních značek)
3. Formy participace občanů v politickém životě	<ul style="list-style-type: none"> - beseda na téma „Jak se občané mohou účastnit politického života“ - beseda na téma „Politické strany“ – vysvětlení, znaky politických stran, konkrétní příklady politických stran v ČR - skupinová hra na „Politickou stranu a její volební program, volba politické strany“ – ve skupinkách vymyslí název politické strany, co by chtěli zlepšit, o co by se chtěli zasadit, kdyby se ujali vlády; přednesou svůj program, své cíle – skupinky žáků-fiktivní politické strany přednesou svůj volební program, návrhy na zlepšení života, atd., ostatní žáci-

	voliči budou volit svého kandidáta, vyplní hlasovací lístky se jmény politických stran, všechny hlasy se sečtou a vyhodnotí, kdo má nejvíce hlasů, stává se „vítěznou vedoucí politickou stranou“
4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	<ul style="list-style-type: none"> - beseda na téma „Formy/způsoby vlády“ – obrázky, příklady zemí, obrázky známých panovníků, králů, vůdců, prezidentů - interaktivní hra na státy, vlajky, formy vlády ve vybraných (nejznámějších) zemích – kartičky vlajek – přiřazovat, kdo v jaké zemi vládne, jaká je tam forma vlády - besedy na téma „Základní znaky státu“, „Znaky/principy demokracie“ - skupinová hra „Státní symboly ČR“ – (které jsou i nejsou zakotvené v Ústavě) – kartičky s obrázky a popisy státních symbolů České republiky - skupinová hra na „Obecní zastupitelstvo, volba starosty“ – návrhy na zlepšení života v obci, volba starosty – žáci-kandidáti na místo starosty přednesou svůj program, návrhy na zlepšení života v obci, ostatní žáci-voliči budou volit svého kandidáta, vyplní hlasovací lístky se jmény svých spolužáků-kandidátů, všechny hlasy se sečtou a vyhodnotí, kdo má nejvíce hlasů, stává se „starostou obce“ - beseda na téma „Politický systém v ČR“ – hierarchie, sídlo prezidenta ČR, parlament ČR, příklady nejznámějších politických stran, obrázků prezidenta republiky (současného i dřívějších), obrázků pražského hradu, parlamentu ČR

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEG)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
1. Evropa a svět nás zajímá	- výtvarná činnost na téma „Světadíly a jejich typičtí obyvatelé“
2. Objevujeme Evropu a svět	<ul style="list-style-type: none"> - vědomostní soutěž na téma „Poznáváme světadíly“ – práce s globusem, atlasem a mapou - „Staň se světošlápkem“ – týmová práce – vyhledávání a sběr informací a

	<p>zajímavostí nejen o sousedních státech ČR – práce s internetem, zeměpisnými knihami, encyklopediemi, atlasem, časopisy, vlastní zážitky z cestování – výroba informačního plakátu o zemi (koláž, malování, kreslení...), sdílení s ostatními (představení země ostatním skupinkám), výstava prací</p>
3. Jsme Evropané	- vědomostní soutěž AZ-kvíz na téma „Státy a jejich hlavní města, vlajky, známé památky a osobnosti“

Multikulturní výchova (MKV)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
1. Kulturní diference	<ul style="list-style-type: none"> - vyprávění o zvycích a tradicích udržovaných v rodině žáka, porovnávání se zkušenostmi ostatních - sdílení zážitků z pobytu doma i v zahraničí – vlastní zkušenosti, porovnávání se zkušenosti ostatních; postřehy z médií - beseda s žáky na téma „Halloween“ – původ svátku, znaky, srovnání s našimi „dušičkami“ - beseda s žáky na téma „Vánoce u nás a ve světě“ – jak je slavíme u nás (pojem advent, adventní věnec, symbolika čtyř svíček, Betlém – jednotlivé postavičky, koledování, vánoční zvyky a tradice u nás), jak je slaví ve světě (např. v USA – Santa Claus, vánoční výzdoba, punčochy na krby, typická slavnostní hostina, rozbalování dárků atd.)
2. Lidské vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - besedy s žáky na téma: „Jak se chováme k dospělým, jak se zdraví mezi sebou dospělí“, „Jak se chováme ke starým lidem“, „Jak se chováme ke kamarádovi/spolužákovi“, „Jak se chováme ke spolužákovi jiné národnosti“, „Jak se chováme k člověku postiženému (nevidomému, na vozíku atd.) – osvojování zásad slušného jednání a chování mezi lidmi - dodržování pravidel komunikace s dospělým, se starým člověkem, s kamarádem - jakékoli skupinové hry – kolektivní hry, hry menších skupin, soupeřivé hry,

	<p>týmové hry družstev</p> <ul style="list-style-type: none"> - společné hry s MŠ - jakékoli celoškolské veřejné akce, veřejná vystoupení, zábavné odpoledne pro děti a jejich rodiče/prarodiče – např. dušičkové odpoledne, vánoční tvořivé odpoledne rodičů/prarodičů s dětmi, velikonoční tvořivé odpoledne rodičů/prarodičů s dětmi, besídka ke dni matek a otců, společné výlety s rodiči/prarodiči a jejich dětmi, posezení u táboráku na závěr školního roku apod.
3. Etnický původ	<ul style="list-style-type: none"> - žáci sdílejí kořeny a historii vlastní rodiny – popisují jednotlivé členy rodiny na fotografiích, které si přinesou do školy; popisují prostředí, ve kterém žijí, v případě přestěhování i změny, které s tím souvisí, včetně toho, co si z původního prostředí jeho rodina uchovala (např. zvyky, tradiční jídla apod.) a s čím novým se musela vypořádat - na konkrétním příběhu, s nímž se žáci setkali (literatura, film, vyprávění), popisují rozličné způsoby života, myšlení a vnímání světa - sdílení symbolů, rituálů a jejich významu pro jedince (např. políbení před spaním, mávání na rozloučenou, podání ruky) i skupinu (např. pokřik sportovního oddílu, jehož je žák členem)
4. Multikulturalita	<ul style="list-style-type: none"> - přiřazování obrázkových kartiček různých národností s popisky národností a jejich typickými znaky (vizuálními i kulturními), kterými se vzájemně odlišují
5. Princip sociálního smíru a solidarity	<ul style="list-style-type: none"> - vychovatelka žákům na příkladech literárních textů (pohádky, báje, pověsti) vysvětlí, co pojmy solidarita a soudržnost společnosti znamenají a proč jsou oba pojmy pro společnost tak významné - žáci vlastními slovy sdělí svou osobní zkušenost v situaci, kdy se cítili být součástí určitého společenství, kdy mohli někomu druhému pomoci; popíší své pocity - žáci na příkladu ze svého okolí popíší rozličné projevy růzností, jež jsou příčinou nevhodného dělení (např. majetní/nemajetní, šikovní/nešikovní) - žáci na konkrétním nebo i smyšleném příběhu jedince či skupiny lidí popisují,

	jaká lidská práva jedince/skupiny lidí jsou v příběhu porušena a jak to ohrožuje soudržnost společnosti
--	---

Environmentální výchova (EV)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
1. Ekosystémy	<ul style="list-style-type: none"> - vycházky do lesa – sledování změn v přírodě, pozorování lesní zvěře, poznávání hub, sběr přírodnin na tvoření - vědomostní soutěž AZ-kvíz na téma „Naše rostliny – květiny, léčivé byliny, keře a stromy v ČR“
2. Základní podmínky života	<ul style="list-style-type: none"> - vycházka ke krmelci spojená s krmením lesní zvěře - příkrmování ptáčků v zimě - výroba krmiva pro ptactvo v zimě
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - beseda s dětmi na téma „Ochrana životního prostředí“ – třídění odpadů, vliv lidské aktivity na životní prostředí, čím člověk prospívá (škodí) přírodě
4. Vztah člověka k prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - beseda s dětmi na téma „Zvířata v našich lesích“ – myslivost, příprava zvířat na zimu, dokrmování, péče o lesní zvěř v zimním období - sběr léčivých bylin, sběr přírodnin, vycházka do ovocného sadu spojená s česáním podzimního ovoce – aktivity zaměřené na správné využití přírody ve prospěch člověka a zhodnocování jejích darů

Mediální výchova (MDV)	
Tematické okruhy průřezového tématu:	Konkrétní činnosti:
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - četba na pokračování – dětská literatura, pohádky, bajky, pověsti, povídky, knihy dle přání žáků - poslech pohádek, příběhů na CD – např. Karel Höger, Jiřina Bohdalová ... - četba a vyhledávání zajímavostí a informací z dětských časopisů (Méd'a Pusík, Mateřídouška, ABC) – např. ze světa zvířat, přírody, zeměpisné, vlastivědné aj. zajímavosti - vlastní reprodukce přečteného textu, shrnutí obsahu, zhodnocení vývoje

	<p>příběhu, rozhovor s žáky, reakce žáků na postavy a děj příběhu, formulace vlastních názorů a zkušeností, dotazy, otevřené otázky k přečtené kapitole (textu), dohledávání informací</p>
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	<ul style="list-style-type: none"> - „Na tržiště“ – cílem je dobře nakoupit a ještě dobře prodat – téma reklamy - „IQ reklam“ – každý hráč přinese reklamu, která se mu líbí, a připraví k ní krátký rozbor: Proč na něj právě tato reklama zapůsobila? Co je na ní hezkého? Koupil by si někdo tak nabízené zboží? Pro koho je nejspíše určena? - „Tvůrci reklam“ – hráči se ve skupinách domluví a vytvoří rozhlasovou nebo televizní reklamu na a) běžný výrobek, který si zvolí (máslo, granule pro psa, vanu...), b) výrobek nikomu nepotřebný (dírký v ementálu, kozí bobky...); závěrečná diskuse: Jak se hráči cítili jako tvůrci reklamy? Jak vnímali svůj vztah k publiku? Jak vnímalo publikum tvůrce reklam? Jak na publikum reklama působila? Líbila se jim? Co je na reklamě nejvíc zaujalo? - skupinová hra „Jsem jedno velké ucho“ – názorná ukázka toho, jak se zpráva/informace postupným předáváním různě mění a nakolik se konečná informace liší od původní
3. Stavba mediálních sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - „Senzační hadr“ – menší skupinky žáků vytvoří článek, zprávu v rozhlase nebo televizní šot, ve kterém „udělají“ senzační událost z maličkosti, např. z mokrého hadru pod umyvadlem, ze zaprášené uschlé kytky za oknem, z uraženého kusu omítky apod. Poté mluvíme o časopisech, které takto líčí různé příhody, vážné události nebo tragické osudy lidí - podobně se jde zabývat i pojmem „skandalizace“
4. Vnímání autora mediálních sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - povídání o režisérech a scénáristech filmových pohádek a filmů pro děti, o autorech hudby k pohádkám, kdo je skládal, zjišťování zajímavostí ze světa dětské kinematografie na internetu (informace, zajímavosti, aktuality) - povídání o autorech a ilustrátorech

	dětských knih, vyhledávání informací o jejich životě a díle v biografických knihách, na internetu
5. Fungování a vliv médií ve společnosti	<ul style="list-style-type: none"> - „Rozhovor s hostem v rozhlasu“ – cvičení vyžadující spolupráci – rozhovor dvou lidí (žáků), konkrétně rozhlasového reportéra s pozvaným hostem, přičemž rozhovor má své posluchače - „Televizní rozhovor“ – obdoba prvního cvičení – moderátor nebo někdo z diváků klade pozvaným hostům takové otázky, aby se dozvěděl zajímavé, ale potřebné informace
6. Tvorba mediálního sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - „Televizní noviny“ – cvičení zaměřené na tvorbu mediálního sdělení a na fungování redakce zpravodajství v televizní stanici, která připravuje denní přehled zpráv – kombinace čteného textu, zpracovávání zapsaných poznámek a interpretace v souvislém projevu - „Rozhlasové zpravodajství“ – obdoba „Televizních novin“
7. Práce v realizačním týmu	<ul style="list-style-type: none"> - soutěž o nejhezčí reklamní plakát na téma „Dovolená snů“ – týmová práce žáků – společná volba cíle dovolené, vyhledávání tipů na prázdninové cestování a výlety pomocí internetu a časopisů, výroba reklamních plakátů a upoutávek (malování, koláž), prezentace plakátů - výroba pozvánky (na volné téma – na kroužek, muzikál, taneční kurz, břišní tance...) – týmová práce – vytvoří vlastní design, návrh – koláž, kresba, fotky, atrakce, upoutávka, na co se mohou hosté/zájemci těšit, co je čeká, místo, čas, věková hranice, kurzovné, vstupné - výroba pozvánky na nějaké místo (např., které bude nově otevřené, rozhledna, koupaliště, wellness centrum, dětské hřiště aj.) – žáci, tři čtyři týmy, každý si zvolí jiné místo, vytvoří krátký článek, kterým by nalákali lidi, aby se přišli podívat, co tam bude za akce, fotky, upoutávky, na co se mohou těšit, vstupné..., každá skupinka přednese ostatním své místo, poté se všechny pozvánky spojí v jeden velký plakát a dá na nástěnku